

Motion till riksdagen

1986/87:Bo523

Jörn Svensson (vpk)

Den långsiktiga samhälls- och miljöplaneringen i Skåne

Skåne är landets mest tätbefolkade landskap och också det mest exploaterade. Dess natur- och kulturgeografiska situation skiljer sig kvalitativt från det övriga landets och är mer jämförbar med Danmarks eller Tysklands. Trycket från industri, bebyggelse och bilism på landskap, luft och vatten är hårdare än någon annanstans i Sverige. Restområdena av fri natur är sönderstyckade, kringskurna och utsatta för press. Miljö- och naturskydd kämpar en ojämn strid. Till detta kommer en kaotisk situation i kulturlandskapets struktur. Bebyggelseformationerna är oordnade och djupt orationella, utan verkliga inre samband. Bebyggelsepolitiken förmår inte leva upp till situationen och är allmänt för oenhetlig. En urskillningslös lågbebyggelseexpansion ockuperar landskapet, skapar komplicerade och överdimensionerade transportproblem och ny bilism. Konflikten mellan miljö och industri är svårartad i ett flertal kommuner.

Detta är en alltmer ohållbar situation. Den kommunala planeringen räcker inte för att skapa något grepp om situationen. Kommersialismen har ett övertag i utveckling och planering påtagligare än någon annanstans i landet och med mer förödande konsekvenser för natur och levnadsmiljö. Ingenstans i landet är motsättningen mellan ekonomi och biologi, mellan materiell utveckling och samlade mänskliga livsvillkor så hård som här. Den statliga planeringen förmår inte vända de destruktiva tendenserna och har för övrigt genom lagstiftningen snarast fått sina möjligheter försvagade.

Skånes räddning ligger dels i en samordnad styrning av landskapets framtida bebyggelse, trafik- och miljöpolitik, dels i radikala trenderbrott på alla grundläggande områden av utvecklingen. Helt nya bebyggelsemönster måste börja ta form. Den hämningslösa och kaotiska formen av tätortstillväxt måste upphöra. Bilismen måste drastiskt reduceras. Nya avancerade trafiksystem måste byggas upp. De fria naturytornas status måste överordnas exploateringsintressena. Sker inte detta kommer landskapet att förfalla.

Kvalitativt annorlunda situationer kräver kvalitativt annorlunda metoder. En långsiktig, samlad plan för natur och samhälle måste skapas. Den splittrade och oenhetliga kommunala planeringen måste bringas samman till en begriplig och meningsfull helhet. Bestämda miljömässiga mål måste göras till överordnade riktmärken för planeringen. Industrins struktur och teknik måste anpassas till naturens krav. Detta kan ske bara genom att ett överordnat statligt planeringsansvar införs. De partikularistiska kommunala intressena måste förmås att höja sig till en nivå, där varje lokal planeringsfråga bedöms utifrån hela landskapets långsiktiga behov.

Staten bör därför ta initiativ till en samverkan i samhällsplaneringen för hela Skåne. Denna samverkan bör förankras kommunalt, inte bara i nu rådande administrativa strukturer, utan även mer direkt bland människorna – via folkrörelser och andra fristående organisationer. Medborgarnas aktivitet, intresse och perspektiv bör ges en anknytning till en samlad syn på Skåne, snarare än på en snäv inomkommunal målsättning. I Skåne är i dag kommunen en övervunnen enhet, kommunalförbunden föråldrade strukturer, lösgjorda från effektivt medborgerligt inflytande. Anpassningsplaneringen, som hittills dominerat, måste ersättas med medvetenhet och demokratiska befogenheter över helheten.

Det ankommer på främst civil- och miljödepartementen att nu initiera en diskussion om Skånes framtid. Via länsstyrelser och folkrörelser bör detta föras vidare. Härur bör komma en övergripande fysisk och ekonomisk plan för Skåne, som svarar mot den allvarliga situationen.

Hemställan

Mot bakgrund av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär initiativ syftande till en samlad miljö- och bebyggelseplan för Skåne med de mål som anges i motionen.

Stockholm den 27 januari 1987

Jörn Svensson (vpk)